МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою

М А Т Е Р І А Л И

IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «ОБЛІК, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ЗВІТНІСТЬ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ»

14-15 травня 2020 року

м. Дніпро

Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств: тези доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 14-15 травня 2020 р. – Дніпро : ННІЕ, 2020. – 234 с.

Збірник містить матеріали за такими тематичними напрямами: «Бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю, аналізу та управління». «Сучасний стан та перспективи розвитку системи оподаткування підприємств». «Перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні». «Проблеми викладання обліково-аналітичних, фінансових та контрольних дисциплін у вищій школі». «Інноваційні технології підготовки та перепідготовки фахівців з обліку, аудиту й оподаткування». «Управління фінансово-економічною безпекою підприємств».

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори. Редакція не завжди поділяє думку та погляди автора. Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

Оригінал-макет підготовлений у кафедрою обліку, оподаткування та фінансово-економічною безпекою в навчально-науковому інституті економіки Дніпровського державного аграрно-економічного університету.

Комп'ютерне верстання: Губарик О. М.

Організатор конференції:

Кафедра обліку, оподаткування та фінансово-економічною безпекою Навчально-наукового інституту економіки Дніпровського державного аграрно-економічного університету

Зареєстровано в УкрІНТЕІ. Посвідчення № 586 від 01 листопада 2019 року.

© Навчально-науковий інститут економіки Дніпровського державного аграрно-економічного університету, 2020

- Порушення правил вивезення пального з території акцизного складу.

Фінансова відповідальність за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства встановлюється та застосовується згідно з Податковим Кодексом та іншими законами.

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

А.Ю. Овчаренко,
здобувач вищої освіти СВО – бакалавр,
Науковий керівник – О.В. Лега, к.е.н, доцент,
Полтавська державна аграрна академія

Об'єктивне податкове навантаження в екологічній сфері має створити такі умови, коли неефективне використання і неекономне витрачання природних ресурсів та нанесення шкоди навколишньому природному середовищу буде невигідним для будь-яких суб'єктів природокористування. Насамкінець це сприятиме стимулюванню охорони і відтворенню природно-ресурсного потенціалу країни.

Так, уперше категорія «екологічний податок» знайшла своє закріплення в Законі України «Про систему оподаткування» від 25 червня 1991 року. В ньому, зокрема, визначалося, що екологічний податок сплачують усі підприємства, об'єднання і організації та громадяни, які завдають шкоди навколишньому природному середовищу та погіршують якість природних ресурсів (ст. 18). Цей податок законом був віднесений до загальнодержавних [1].

З прийняттям другої редакції Закону від 2 лютого 1994 р. екологічний податок був замінений на категорію «плата за забруднення навколишнього природного середовища». При цьому всі положення щодо встановлення основних елементів правового механізму даної плати, регулювались не спеціальним податковим законом, а законом екологічного спрямування - «Про охорону навколишнього природного середовища» .

Нарешті, третя редакція Закону України «Про систему оподаткування» від 18 лютого 1997 р., зберігаючи наступництво в основних положеннях, вносила певні зміни щодо розглядуваного платежу, який отримав назву - «збір за забруднення навколишнього природного середовища».

З наведеного вище можна констатувати, що з часом назва розглядуваного платежу трансформувалась, змінювався суб'єктний склад платників та база оподаткування, порядок розподілу коштів і надходження їх до бюджетів тощо. Однак правова сутність його залишилася незмінною і визначається такими властивостями:

1) встановлюється тільки на законодавчому рівні і його сплата може здійснюватись лише на підставі закону;

2) справляється екологічний податок виключно у грошовій формі;

3) він є обов'язковим платежем;

4) має цільове призначення [2].

Насамкінець слід зазначити, що сьогодні одним із основних принципів охорони навколишнього природного середовища в Україні є встановлення екологічного податку. Він виступає, з одного боку, необхідним підґрунтям для забезпечення стабільності бюджетних доходів, а з іншого - стимулюванням як приватних власників природних ресурсів, так і природокористувачів до їх раціонального використання. Відсутність заходів щодо охорони від забруднення, відтворення природних ресурсів, їх нераціональне використання і виснаження, може призвести, в кінцевому рахунку, до екологічної катастрофи в Україні. Перспективним напрямом удосконалення податкових механізмів уявляється практика застосування системи податкових пільг, стосовно виробництва екологічно чистої та безпечної продукції.

Платниками податку є суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську (підприємницьку) діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів, включаючи тих, які виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, під час провадження діяльності яких на території України і в межах її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони.

Об'єкт та база оподаткування екологічним податком включають: обсяги та види забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря стаціонарними джерелами; обсяги та види забруднюючих речовин, які скидаються безпосередньо у водні об'єкти; обсяги та види (класи) розміщених відходів, крім обсягів та видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання; обсяги та категорія радіоактивних відходів, що утворюються внаслідок діяльності суб'єктів господарювання або тимчасово зберігаються їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк; обсяги електричної енергії, виробленої експлуатуючими організаціями ядерних установок (атомних електростанцій).

Порядок розрахунку екологічного податку представлено в табл. 1.

Аналізуючи наявну вітчизняну систему екологічного оподаткування, можна дійти висновку про необхідність у її подальшому розвитку для підвищення впливу держави на виробничі процеси в економіці з метою отримання відповідного еколого – економічного ефекту.

Таблиця 1

Порядок розрахунку екологічного податку[3]

Показник	Формула
за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (Пвс),	Пвс = Сума (Мі х Нпі), і=1,

Показник	Формула
Пояснення до формули: де Мі - фактичний обсяг викиду і-тої забруднюючої речовини в тоннах (т); Нпі - ставки податку в поточному році за тонну і-тої забруднюючої речовини у гривнях з копійками.	
скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти (Пс)	Пс = Сума (Млі х Нпі х Кос), і=1,
Пояснення до формули: де Млі - обсяг скиду і-тої забруднюючої речовини в тоннах (т); Нпі - ставки податку в поточному році за тонну і-того виду забруднюючої речовини у гривнях з копійками; Кос - коефіцієнт, що дорівнює 1,5 і застосовується у разі скидання забруднюючих речовин у ставки і озера (в іншому випадку коефіцієнт дорівнює 1).	
розміщення відходів (Прв)	Прв = Сума (Нпі х Млі х Кт х Ко), і=1,
Пояснення до формули: де Нпі - ставки податку в поточному році за тонну і-того виду відходів у гривнях з копійками; Млі - обсяг відходів і-того виду в тоннах (т); Кт - коригуючий коефіцієнт, який враховує розташування місця розміщення відходів і який наведено у пункті 246.5 статті 246 ПКУ;	
за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк	S зберігання = N x V x T зберігання
Пояснення до формули: де S зберігання - сума податку, який справляється за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк, обчислена за базовий податковий (звітний) період, календарний квартал, у гривнях з копійками; N - ставка податку, який справляється за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк, наведена у пункті 248.1 статті 248 ПКУ; V - фактичний об'єм радіоактивних відходів, які зберігаються у виробника таких відходів понад установлений особливими умовами ліцензії строк, куб. метрів (куб. сантиметрів - для радіоактивних відходів, представлених у вигляді джерел іонізуючого випромінювання); T зберігання - кількість повних календарних кварталів, протягом яких радіоактивні відходи зберігаються понад установлений особливими умовами ліцензії.	
за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені)	АЕС = Оп х Н + (рнс х С1нс х V1нс + рв х С1в х V1в) + 1/32 (рнс х С2нс х х V2нс + рв х С2в х V2в),
Пояснення до формули: де АЕС - сума податку, який справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) за базовий податковий (звітний) період, у гривнях з копійками; Оп - фактичний обсяг електричної енергії, виробленої за базовий податковий (звітний) період експлуатуючими організаціями (операторами) атомних електростанцій, кВт-год (для дослідницьких реакторів дорівнює 0); Н - ставка податку, який справляється за електричну енергію, вироблену експлуатуючими організаціями (операторами) атомних електростанцій, що переглядається у разі потреби один раз на рік, визначена у пункті 247.1 статті 247 ПКУ, у гривнях за 1 кВт-год; 1/32 - коефіцієнт реструктуризації податку за накопичені до 1 квітня 2009 року радіоактивні відходи (коефіцієнт діє з 01.04.2011 р. до 01.04.2019 р., протягом іншого періоду дорівнює 0); рв - коригуючий коефіцієнт для високоактивних відходів, наведений у пункті 247.2 статті 247 ПКУ; рнс - коригуючий коефіцієнт для середньоактивних та низькоактивних відходів, наведений у пп. 247.2 ПКУ;	

Показник	Формула
С1нс - собівартість зберігання 1 куб. метра (1 куб. сантиметра радіоактивних відходів, представлених у вигляді джерел іонізуючого випромінювання) низькоактивних і середньоактивних радіоактивних відходів, утворених їх виробниками за базовий податковий (звітний) період, у гривнях з копійками; С1в - собівартість зберігання 1 куб. метра (1 куб. сантиметра радіоактивних відходів, представлених у вигляді джерел іонізуючого випромінювання) високоактивних радіоактивних відходів, утворених їх виробниками за базовий податковий (звітний) період, у гривнях з копійками; С2нс - собівартість зберігання 1 куб. метра (1 куб. сантиметра радіоактивних відходів, представлених у вигляді джерел іонізуючого випромінювання) низькоактивних і середньоактивних радіоактивних відходів, накопичених їх виробниками до 1 квітня 2009 року, у гривнях з копійками; С2в - собівартість зберігання 1 куб. метра (1 куб. сантиметра радіоактивних відходів, представлених у вигляді джерел іонізуючого випромінювання) високоактивних радіоактивних відходів, накопичених їх виробниками до 01.04.2009 р., у гривнях з копійками; V1нс - фактичний об'єм низькоактивних і середньоактивних радіоактивних відходів, прийнятих до сховища експлуатуючих організацій (операторів) атомних електростанцій за базовий податковий (звітний) період, куб. метрів (куб. сантиметрів - для радіоактивних відходів, представлених у вигляді джерел іонізуючого випромінювання); V1в - фактичний об'єм високоактивних радіоактивних від ходів, прийнятих до сховища експлуатуючих організацій (операторів) атомних електростанцій за базовий податковий (звітний) період, куб. метрів (куб. сантиметрів - для радіоактивних відходів, представлених у вигляді джерел іонізуючого випромінювання); V2нс - фактичний об'єм низькоактивних і середньоактивних радіоактивних відходів, накопичених у сховищах експлуатуючих організацій (операторів) атомних електростанцій до 1 квітня 2009 року, куб. метрів (куб. сантиметрів - для радіоактивних відходів, представлених у вигляді джерел іонізуючого випромінювання); V2в - фактичний об'єм високоактивних радіоактивних відходів, накопичених у сховищах експлуатуючих організацій (операторів) атомних електростанцій до 1 квітня 2009 року, куб. метрів (куб. сантиметрів - для радіоактивних відходів, представлених у вигляді джерел іонізуючого випромінювання).	

латниками екологічного податку за викиди є всі суб'єкти господарювання, які в процесі своєї діяльності здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферу. Право здійснювати викиди підприємство отримує лише після отримання дозволу із зазначеними в ньому нормативами викидів. Проте відсутність дозволу не звільняє платника податків від обов'язку сплачувати екологічний податок. У такому разі підприємство зобов'язане самостійно розрахувати суму викидів, що здійснюються стаціонарним джерелом забруднення, і подати декларацію. Для удосконалення системи екологічного оподаткування в підвищенні рівня екологічної безпеки потрібно збільшити кількість видів податків, зокрема як найскоріше ввести податок на продукцію, яка негативно впливає на довкілля, і щорічний податок на транспорт як один із важливих чинників забруднення атмосферного повітря, а також збільшити ставки на наявні види податків до європейського рівня.

Література

1. Веклич О. О. Екологічне оподаткування в Україні: реалії та напрями вдосконалення з урахуванням світового досвіду: монографія. НАН України, Ін-т економіки. К.: Вид-во «Либідь», 2016. 247 с.

2. Мандрик В.О., Новак У. П. Новий екологічний податок в Україні: стан і напрями удосконалення. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2016. Вип.21.9. С. 93-99.

3. Лега О. В., Яловега Л. В., Прийдак Т. Б. Екологічний податок: особливості обліку і оподаткування у контексті нормативно-правових змін *Вісник ХНТУ сільського господарства імені Петра Василенка*. 2017. Вип. 185. С. 231-242.

ПОДАТКОВИЙ ВНЕСОК ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ У ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ

Т.М. Писаренко, к.е.н., доцент
Д.В. Шворак, студентка четвертого курсу,
спеціальності «Облік і оподаткування»
Луцький національний технічний університет

Податкова політика України є важливим інструментом створення стабільної системи оподаткування. Крім того, основною її метою є забезпечення достатнього обсягу податкових надходжень до бюджетів різних рівнів, що гарантуватиме стабільне функціонування економіки держави.

Одним з визначальних показників системи оподаткування є податкове навантаження, яке характеризує вплив податків на економіку країни в загальному та на фінансове становище окремих суб'єктів господарювання.

Основу електроенергетичного комплексу України складають енергоблоки теплових, атомних, гідро- та гідро-акумулюючих електростанцій, які забезпечують виробництво електроенергії, передачу та розподіл виробленої електроенергії до кінцевого споживача.

Податкові системи різних країн відрізняються співвідношенням прямих і непрямих податків. Зниження ставок на прямі податки змушує компенсувати брак надходжень до бюджетів за рахунок непрямих податків. Податкова система України більше орієнтована на надходження фінансових ресурсів від непрямих податків, домінуючим серед яких є податок на додану вартість.

Непрямі податки залежать не від ефективності діяльності підприємств, а від обсягів господарської діяльності. Саме тому за непрямими податками підприємства електроенергетики є бюджетоутворюючими і формують дохідну частину бюджетів різних рівнів.

Податкова система електроенергетичної галузі аналогічна до систем продажу та реалізації товарів, робіт послуг. При реалізації електроенергії сплачується податок на додану вартість в розмірі 20%. Також з початку липня 2019 року, виробники електроенергії є платниками акцизного податку. Базою оподаткування акцизного податку є вартість реалізованої електроенергії без врахування податку на додану вартість [1]. Ставка акцизного податку становить 3,2%.

Підприємства електроенергетичної галузі, користуючись працею найманих працівників, є платниками податків, які пов'язані із оплатою праці. Мова йде про податок на доходи фізичних осіб (18%), військовий збір (1,5%), єдиний соціальний внесок (22%). Кожен із згаданих податків несе певне суспільно-економічне призначення та впливає на рівень податкового навантаження на конкретний господарюючий суб'єкт галузі.

Електроенергетична галузь, без сумніву, відіграє важливу роль у наповненні дохідної частини державного бюджету.